

Univerzita Karlova v Praze

ZÁZNAM O PRŮBĚHU OBHAJOBY

BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Název práce: Motivace oslovování dětí hypokoristiky

Jazyk práce: český

Student: Eliška Hrubá

Fakulta: Pedagogická

Studijní program: Specializace v pedagogice – český jazyk – základy společenských věd

Vedoucí / školitel: PhDr. Pavla Chejnová, Ph.D.

Oponent(i): PhDr. Olga Palkosková, Ph.D.

Předseda komise: doc. PhDr. Milada Hirschová, DSc.

Členové komise: PhDr. Olga Palkosková, Ph.D.

PhDr. Ladislav Janovec, Ph.D.

PhDr. Pavla Chejnová, Ph.D.

Datum obhajoby: 5. září 2013

Průběh obhajoby:

Autorka prezentovala svoji práci, vymezila své chápání rodného jména a hypokoristika. Cílem výzkumu bylo zjistit, jak jsou děti oslovovány vrstevníky a příbuznými, vedlejší zájem byl směřován k přezdívám. Autorka se zabývala i rovinou morfologickou, zkoumala frekvenci formantů. Jako metodu zvolila autorka dotazník, celkově se účastnilo 68 respondentů, dále pozorování a řízený rozhovor.

Zjistila, že hypokoristika se proměňuje s postupem času, často se respondenti vyjadřovali, že vznikají náhodně. Hypokoristika odráží vztah rodičů k dítěti, jsou praktická (krátké tvary, na které dítě rychle reaguje). Autorka vymezila osm důvodů užívání obměn rodných jmen.

Vedoucí práce

Studentka si zvolila zajímavé a aktuální téma. Teoretická část je zpracována velmi pečlivě, autorka zpracovala dostatečné množství sekundární literatury a svůj výzkum opírá o vhodnou metodologii – kombinace dotazníku, pozorování a strukturovaného rozhovoru. Analýza dotazníků a rozhovoru je zpracována solidně, data získaná pozorováním nebyla zcela využita, interpretace mohla být obsáhlejší. Není zcela jasné, zda se autorka při pozorování zaměřovala pouze na tytéž děti, které byly sledovány v dotazníkovém šetření, nebo i na ostatní.

Za velice přínosnou považuji část věnovanou slovo tvorbě, autorka prezentuje, který typ formantů se uplatňuje nejčastěji a neopomíná ani psychologické faktory – které varianty upřednostňují děti, rodiče

a proč. Oceňuji kvantifikaci některých dílčích aspektů. Pro doplnění se autorka okrajově věnovala i přezdívkám a jejich motivaci.

Po formální stránce práce splňuje požadavky kladené na bakalářskou práci, autorka se drží zásad odborného stylu, vhodně cituje, text je téměř bez pravopisných chyb.

Práce je založena na solidním teoretickém základě, autorka vychází z vlastního výzkumu, kombinuje několik metod. Přináší zajímavá a relevantní zjištění, která prezentuje odpovídající formou.

Připomínky vedoucího práce

4.1	Objasněte, jakým způsobem jste prováděla pozorování, co bylo jeho hlavním cílem a jaké závěry přineslo.
4.2	Došla jste k odlišným závěrům, co se týče dětí předškolních a školních? Liší se preference hypokoristik?
4.3	Došla jste k odlišným závěrům, co se týče chlapců a děvčat? Liší se preference hypokoristik?
4.4	Jak oslovují děti nejčastěji rodiče, kamarádi, učitelé?
4.7	Navrhněte využití této práce v praxi či dalším výzkumu.

Reakce autorky

Při přímém pozorování autorka pozorovala, jak se děti oslovují v komunikaci, ale zjistila, že děti užívání proprií a jejich variant nepreferují. Proto volila další metody.

U dětí na základě dotazníků zjistila, že u předškolních dětí se objevuje větší škála hypokoristik a jsou více meliorativní. Rodiče od starších žáků vzpomínali, jaké varianty volili, když byly děti mladší, a jaké volí v jejich školním věku.

Rozdíl mezi chlapci a děvčaty se projevil v citlivosti na formu oslovení – až v padesáti procentech byla děvčata nespokojena s hypokoristikem – upřednostňovala by zdobněliny. Chlapci byli v 62 % spokojeni. Učitelský aspekt oslovování nebyl přímo oslovován, nicméně autorka pozorovala družinářku a zjistila, že užití závisí na komunikačním kontextu a situaci. Byly zřetelné i její sympatie k dětem.

Autorka dále prezentovala další využití práce.

Oponent práce

Text je pečlivě, přehledně zpracován. Nabízí další možnosti pohledu.

Práce splňuje požadavky na ni kladené.

Dotazy a připomínky oponenta práce

4.1	Liší se motivace oslovování dětí hypokoristiky v rámci regionů (sociálního prostředí)?
4.2	Sledovala jste, zda a do jaké míry se dítě vyrovnalo s hypokoristikem?
4.3	Vztah jména a hypokoristika – co rodiny/děti preferují?

Reakce autorky

Základní aspekty, které autorka sledovala, nebyly rozdíly z hlediska sociálního prostředí, ale oblastní výskyt hrál roli (formanty -ča, -če, -či v Podkrkonoší).

Vztah k hypokoristiku je podle autorky bezproblémový, protože se běžně používá. Dr. Janovec položil otázku, proč tvrdila autorka dříve, že děvčata by chtěla často jiné. Komise se shodla na to, že jde o vliv věku.

Na preference v rodinách se autorka přímo nezaměřovala. Nicméně byl v jejím materiálu případ, že dítě chtělo, aby bylo osloveno plnou verzí jména.

Diskuse

Probíhala po celou dobu práce.

Předsedkyně komise položila otázku, proč autorka zařazovala do práce přezdívky.

Autorku k tomu vedlo to, že nepravé přezdívky jsou motivovány formami oficiálních tvarů jmen a příjmení, a při zpracovávání se jí zdálo, že hrají také důležitou roli.

Dr. Janovec upozornil na to, že většina hypokoristik nevzniká spontánně, ale je pevně daná, okazionalismy jsou spíše výjimečné.

Výsledek obhajoby: VÝBORNĚ

Přes drobné nepřesnosti byla obhajoba na vysoké úrovni.

doc. PhDr. Milada Hirschová, DSc.

[jméno předsedy]